

Evet; romantik evlilik tekliflerine, beyaz bir kâğıda yazılan evlilik öncesi anlaşma metni de eşlik ediyor artık. Kutsal bir kurum olan evlilik; kişilerin ceplerini

korumak için yapılan anlaşmalarla yeni bir çehreye bürünüyor. Dahası bu şekilde; genellikle varlıklı kişilerin hayat tarzına (Yurtdışı gezileri, estetik ameliyatlar vb) artık imkânları daha kısıtlı olanlar da ulaşabiliyor. Hal böyleyken zenginlerin yaptığı evlilik öncesi anlaşma da neden yapılmıyor? Ev fiyatları hızla yükselirken; her iki tarafın da alın teriyle, çalışarak edindiği evler müşterek mülk kapsamına giriyor. Dolayısıyla evlilik öncesi sözleşme sadece Britney Spears, Catherine Zeta-Jones ya da Bülent Ersoy gibi ünlü simalar için değil; sıradan insanlar için de geçerli artık. Onlar da tıpkı varlıklı ve ünlü kişiler gibi avukatlarına başvurarak yasal tabiriyle 'mirastan feragat'; yani evlilik öncesi sözleşme hazırlatıyorlar. Avukat Begüm Tekin bu konudaki yasaları şöyle anlatıyor; "Şu andaki evliliklerin boşanmayla sonuçlanması durumunda, eşler aralarında bir evlilik sözleşmesi yapmamışlarsa 1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren yeni Medeni Kanun uyarınca bu tarihten itibaren evlilik birliği içinde edinilmiş malları eşit olarak aralarında paylaşmak zorundalar. Yeni kanundaki bu değişiklik maddesiyle; kadının emeği değer kazandı. Türkiye'de 17 milyon kadının hiçbir sosyal güvencesi olmadığı göz önünde bulundurulursa, edinilmiş mallara katılma rejimi, kadının evdeki emeğinin artık bir değer ifade etmesidir. Bütün hayatını eşine ve çocuklarına adayan bir kadın boşandığında çok büyük ekonomik sıkıntılarla karşılaşabiliyor. Türkiye'de taşınmaz malların yüzde 92'sinin erkeklerin üzerinde olduğu düşünülürse evlilik süresince kazanılan mal varlıklarından kadının hak sahibi olması kadın için önemli bir güvence."

EĞİTİMLİ KESİM TERCİH EDİYOR

Evlilik öncesi sözleşmenin; toplumumuzun geneline yayılmamasının bir sebebi de

geleneksel yapı... Hukukçular; evlilik gibi manevi yönü büyük bir birlikteliği kurmak üzereyken bu birlikteliğe maddi açılımlar getirmenin yakışsız olduğu gibi birtakım düşünceler olduğunu belirtiyorlar. Begüm Tekin de bunun üzerinde duruyor. Bunun yanı sıra genellikle bu tarz bir sözleşme yapmayı teklif etmeye çalışmak da çok büyük bir sıkıntı ve gerginlik yaratabiliyor. Öte yandan maddi olarak varlıklı kesim; söz konusu anlaşmaya daha sıcak bakıyor. Bundan on yıl öncesine kadar maddi imkânları geniş olanların sayısı bir elin parmaklarını geçmeyecek düzeydeydi. Oysa günümüzde birçok kişi hayat, otomobil, ev, emeklilik ve özel sağlık sigortası yapıyor, gayrimenkul yatırımlara yöneliyor. Sağlık, hayat, otomobil sigortası derken o kadar çok formalite, anlaşma ve sözleşmeyle bir arada yaşıyoruz ki, evlilik öncesi bir imza daha atılmış çok fazla gelmiyor insanlara.

EV LİLİK ÖNCESİ SÖZLEŞME ŞU ANDA DAHA ÇOK KADINLARIN TERCİH ETTİĞİ BİR GÜVENCE YÖNTEMİ...

Özellikle varlıklı ve eğitilmiş kesimde son zamanlarda evlilik sözleşmesine talep artıyor ve böyle bir anlaşmaya atılan imza sağlık sigortası yaptırmak kadar doğal geliyor insanlara.

Türkiye'de Bülent Ersoy'un Armağan Uzun ile evlenmeden önce bir tür evlilik anlaşması yaptığını magazin basını aracılığı ile öğrenmiştik. Hande Ataizi'nin Fethi Pekin ile yaptığı evliliğin bir gün sürmesinin sebebini de evlilik öncesi anlaşma olduğu iddia edilmişti. Renkli ekranlara ünlü isimlerle yansıyan bu gerçek, gerçekte çok uzun bir süredir hayatımızın bir parçası. Avukat Begüm Tekin; "Şu andaki genel kanı evlilik öncesi sözleşmeyi kadınların daha çok tercih ettiği yönünde. Özellikle maddi durumu iyi olan kadınlar, holding ya da büyük aile şirketlerinde hisse

sahibi olan kadınlar kimi zaman kendileriyle malları için evlenilmesi korkusunu ortadan kaldırmak, bazen de ailenin şirkete yabancı kişilerin katılmasına sıcak bakmamasından dolayısıyla bu yola başvurabiliyorlar" diyor.

İş yeri sahibi Serdar M.; şu anda bekâr ve evlilik öncesi anlaşmaya çok sıcak bakıyor. "En yakın arkadaşım eşi tarafından terk edildi, hem de arkadaşımız olan bir başka biri için... Yani hem çok sevdiği eşini kaybetti ve arkadaşı tarafından ihanete uğradı hem de evini satmak ve iş yerini kapatmak zorunda kaldı. Çocuklarını ise sadece haftada bir kez görebiliyor" diyor ve ekliyor; "Bütün bu başına gelenler onun seçimi değildi, çok da dürüst ve iyi bir insandır. Tüm bu boşanma süreci ve sonrası onun omuzlarına maddi açıdan çok fazla yük bindirdi. Onun mücadelesini yakından izledim, hâlâ da mücadele ediyor" diye anlatıyor.

DÜNYADAKİ ÜNLÜ ANLAŞMALAR

Evlilik öncesi sözleşme konusunda Avustralya, Fransa, İspanya, İsveç ve İngiltere üst sıralarda yer alıyor. Hatta avukatlar müşterilerine; 'Hazırlan ve Zenginleş' adında bir anket formu sunuyorlar. Bu ankette para, seks, güç, çocuklar ve değişiklikler konuları işleniyor; çiftlerin bakış açıları da bu anket sonucu belirleniyor. Boşanma avukatlarına göre, son zamanlarda göz önünde olan ünlü çiftlerin boşanma süreçleri sayesinde toplum evlilik sözleşmesine artık daha sıcak bakıyor. Britney Spears ve Kevin Federline evlilik öncesi sözleşme imzaladığı için boşanma süreçleri de çok sancılı olmuştur. Spears'ın bugün 65 milyon dolarlık servetinden, 60 sayfalık anlaşma sayesinde; Federline sadece 250 bin dolar alabildi. Öte yandan sözleşme imzalamayan Paul McCartney, eski eşi Heather Mills'e çok daha yüksek bir miktar ödemek zorunda kaldı. 825 milyon pound'luk serveti ile karşılaştırıldığında, boşanmak için ödediği birkaç milyon pound tabii ki McCartney'nin bütçesini sarmadı, ancak buradaki en önemli nokta bu miktarın hak edilip edilmediği idi.

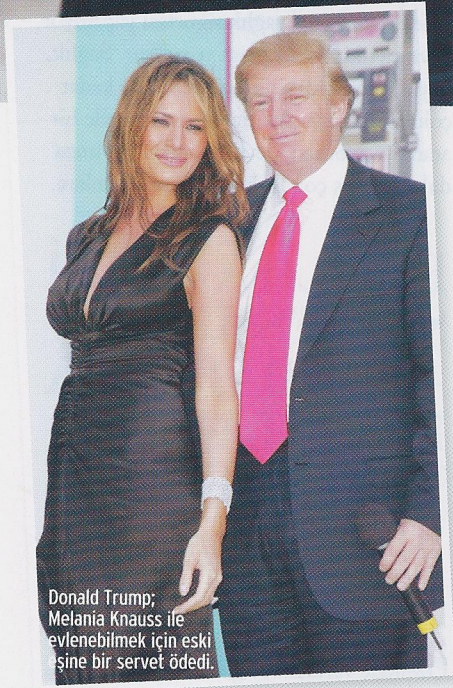
Efsanevi Beatles üyesi; bu boşanmadan az bir zararla sıyrılmasını 'dâhi' avukatına >

Jackie ve Aristotle Onassis ilk evlilik sözleşmesi imzalayanlar arasındaydı.

PRENSES DIANA; BOŞANIRKEN NE YAZIK KI 17.5 MİLYON POUND SAHİBİ OLABİLDİ. BU KONUMUNA GÖRE ÇOK AZDI.

◁ borçlu. Milyoner boşanma avukatı Michael Cowan; mütevazı gizli bir anlaşmayla McCartney'nin eşinden boşanmasını sağladı. Bir çocuk sahibi olduğu dört yıllık evliliğin ardından Mills; Prenses Diana'nın aldığı 17.5 milyon pound kadarlık bir miktara razı olmak zorunda kaldı. Kraliyet ailesinin zenginliği düşünüldüğünde Diana'nın aldığı miktar da oldukça mütevazı kalabilir fakat eski eşi Prens Charles bu miktarı ödeyebilmek için yatırım portfolyosunun tamamını satmak zorunda kaldı, hatta annesinden borç para dahi aldı. İlk evliliğini bitirirken ödediği tazminata rağmen ikinci kez evlenirken Charles avukatlarının; 'evlilik sözleşmesi yap' tavsiyelerini kulak ardı etti. Prens Charles 2005'te Camilla Parker Bowles ile evlenirken arkadaşlarına evliliğin ilk gününden itibaren güven ve iyi niyet üzerine kurulması gerektiğini söyledi. Birçok kişi de kendisine hak verdi çünkü Camilla ile ilişkisi ne de olsa 35 yıllık bir

Donald Trump; Melania Knauss ile evlenebilmek için eski eşine bir servet ödedi.

geçmişe sahipti.

Her ne kadar tarafların haklarını korumak için evlilik öncesi sözleşme yapılıyor olsa da bazıları bu anlaşmayı romantizmi öldüren bir öpücük olarak görüyor. Tam da çiftler önlere mutlu, umut dolu geleceğe adım atarken bu anlaşmaların yapılmasını sağlayan kanunlar kutsal evliliği bir adımda çiğniyor adeta. Romantizmi ve güveni bitiren bir anlaşma olarak değerlendirenlerin yanında bazıları ise bu anlaşmayı mal varlığının beyanı olarak nitelendiriyor. Onlara göre tarafların birbirine açık davranması hem savunmasız hem de romantik olabiliyor. Ne de olsa evliliğe dikkatle yaklaşanların birçok sebebi var kendilerine göre. İleri yaşta evlenenler

çoktan kariyerlerini ve dünyalıklarını yapmış malvarlığı sahibi insanlar. Evlenirken hayattan bezmiş, yorgun oluyorlar ve istatistiklere göre de çoğunlukla da ikinci evliliklerini yapıyorlar. İlk evlilikten ağzı yanan ise ikincisinde evlilik anlaşması yapmayı uygun buluyor. Tabii bunu evlilik öncesi dile getirmek de insanlar için kolay değil. İki çocuk annesi olan Ferda geleceği parlak borsacı eşinden dostça ayrılmış ve şu anda yeni bir ilişkisi var. "Boşanman çok iyi geçti ve eski eşim bu konuda çok cömert davrandı" diyor Ferda ve ekliyor; "Evlilik öncesi sözleşme yapmak aklımdan geçti ama çok hassas bir konu. Bu konuyu açmanın kaba bir davranış olacağını düşündüm ve bu yüzden de tekrardan evlenmeyi istemiyorum şu anda." Evlilik öncesi sözleşme konusunda ülkemizde ciddi bir araştırma yapılmamış olmasına rağmen avukatlar bu tarz sözleşmelerin yaygın bir uygulama olmadığını belirtiyor. Toplumun her kesiminde sıkça uygulanmasa da evlilik sözleşmesi özellikle varlıklı ve eğitilmiş kesim tarafından giderek artan bir şekilde uygulanıyor.

Müşterileri arasında Elizabeth Taylor, Rudi Giuliani gibi dünyaca tanınmış isimlerin olduğu New York'un ünlü boşanma avukatı Raoul Felder; evlilik öncesi sözleşme konusunu açarken tıpkı 'iki su aygırının aşk yapması gibi çok dikkatli' olunması gerektiğini belirtiyor. Evlilik hayatımız boyunca imzalayacağımız en önemli sözleşme olduğu göz önünde bulundurulursa ekonomik bakış açısı ne kadar süre sonra, kaç çocuk yapmak istiyorsunuz gibi önemli beklentiler arasında yer alıyor ve tabii ki evlilik sözleşmesi sizin güvenlik ağınızdır. Çünkü Felder'e göre bu tıpkı önlem alabilecekseniz, bir hastalığı körü körüne kapmaya benziyor. Felder konuyu şu şekilde açıklıyor; "İnsanlar birbirlerine bağırılmaya başladığında durum tam bir fiyasko olabiliyor. Bir andan konu hakkında tartışırken kendinizi kişiliklerinize saldırırken bulabiliyorsunuz." Amerika Birleşik Devletleri'nde avukatlar bir adım daha ileri gidip müşterilerine anlaşmanın imzalanma anını, özgür ve serbest irade ile yaptıklarını göstermek için videoya kayıt etmelerini öneriyor. ▷

Elizabeth Taylor; yedinci eşi Larry Fortensky'ya evlilik sözleşmesi gereğince tek kuruş dahi koklatmadı.

Britney Spears; yaptıkları anlaşma gereği Kevin Federline'a boşanmalarının ardından her ay yüklü bir nafaka ödüyor.

FOTOGRAFILAR: WIFE IMAGES / VISUAL PHOTOS

◁ İşin içine bir de yakın arkadaşlar ve aile girince durum daha da karışıyor. İki kere boşanmış olan Tom Cruise; Katie Holmes ile evlenirken süreç belki de bu nedenle bir hayli uzadı, çünkü evlilik öncesi sözleşme kaçınılmazdı. Anlaşmanın Katie Holmes tarafında ise boşanma avukatı olan babası Martin Holmes vardı. Ari Onassis ve Jackie Kennedy, Donald Trump ve onun birçok eşi, Nicole Kidman ve Keith Urban arasında da yapılan evlilik öncesi sözleşme bu kavramın dünyaca tanınmasını sağladı hiç kuşkusuz. Evliliğin karanlık yüzünün açık bir tartışmaya dönüşmesi çok ağır işleyen bir süreç oldu çünkü yakın bir zamana kadar boşanmak bir tabuydu. Eşler; özellikle kadınlar dul olmaksızın eşlerinin kahrını çekip evinde oturmayı tercih ediyordu. Şimdilerde gençler evleniyor fakat en ufak bir sorun çıktığında hemen boşanmayı tercih ediyorlar. Çünkü her iki taraf da çalışıyor ve ekonomik özgürlüğünü kazanmış oluyor. Günümüzde geliri ortanın üzerinde olan kadınların sayısı her ne kadar arttıysa da hâlâ birçok kadının kazancı erkeklerden az. Bu durumda evlilik öncesi yapılan sözleşme en azından kadının boşanma durumunda mali geleceğini net bir hale getirebiliyor. Evlilik öncesi sözleşme tatsız bir gerçek olabilir ama ekonomik endişeler yüzünden bir arada oturmak zorunda olan

EVLİLİK ÖNCESİ SÖZLEŞME; BİR GÜVEN SORUNU MU YOKSA BİR TÜR MANTIKLI DÜŞÜNÜŞ MÜ? TARTIŞILIYOR!

bir çiftin acı dolu evliliği yerine çok daha sağlıklı bir adım olabilir.

KANUNLARIMIZ NELER SÖYLÜYOR?

Yurtdışında yapılan evlilik sözleşmeleri o ülkenin kanunları çerçevesinden yapılıyor. Türkiye'de Medeni Kanuna göre eşler arasında evlilik sözleşmesi yoksa taraflar edinilmiş mallara katılma rejimini kabul etmiş sayılıyor. Eşler yasada belirtilen bu mal rejimini istemezlerse, başka bir mal rejimini tercih edebilirler. Avukat Begüm Tekin; "Evlilik birliği içerisinde emek vererek aldıkları malları taraflar paylaşmak istemiyorlarsa 'mal ayrılığı' rejimini veya olaya başka kaygılarla yaklaşıyorlarsa kanunda belirtilen diğer mal rejimlerinden birini seçebilirler" diyor. Bu tanımdan da

anlaşılabacağı üzere Türk Medeni Kanununa göre yapılan evlilik sözleşmesi bir mal rejimi değişikliği sözleşmesi. Tekin; "Mevzuata göre evlilik, sözleşmeyle dahi olsa şartlara bağlı olarak yapılamaz. Yani Amerikan filmlerinde seyrettiğimiz gibi kadının evlenmeyi ancak çocuk yapmama şartıyla kabul etmesi gibi bir sözleşme düzenlemek Türkiye'de mümkün değil. Böyle bir sözleşme yapılsa dahi bu hüküm geçersiz olacak ya da evlilik sözleşmesi yolu ile 'Eşim beni aldattırsa bana 100 milyar YTL ödemek zorunda' gibi bir hüküm koymak mümkün değil" diyerek evlilik öncesi sözleşme konusuna açıklık getiriyor.

Avukat Begüm Tekin evliliklerin boşanmayla son bulması durumunda Türk Medeni Kanunları hakkında detaylı bilgi veriyor. "Evlilik öncesinde tarafların sözleşmeyi yaparken beklentilerini çok dikkatli bir şekilde gözden geçirmeleri gerekiyor çünkü bu sözleşme tarafların istek ve beklentilerine göre düzenleniyor. Yasalara göre eşler evlilik birliği içinde edinilmiş mallar boşanma durumunda taraflara eşit olarak dağıtılır ve eğer taraflar bu yasanın dışında bir düzenleme istiyorsa evlilik sözleşmesi ile farklı bir mal rejimi düzenleyebilirler. Kanunlarımıza göre; 'Edinilmiş mallara katılma' rejimi dışında mal ayrılığı, paylaşmalı mal ayrılığı ve mal ortaklığı rejimi olmak üzere üç tane daha mal rejimi bulunuyor. Mal ayrılığı rejiminde eşlerden her biri yasal sınırlar içerisinde kendi malvarlığı üzerinde yönetim yararlanma ve tasarruf hakkını korur. Paylaşmalı mal ayrılığı rejimindeyse eşlerden her biri yasal sınırlar içinde kendi mal varlığı üzerinde yönetim, yararlanma ve tasarruf haklarını korur. Mal ortaklığı isimli rejim ise pek tercih edilmiyor. Evlilik sözleşmesi yapılırken dikkat edilecek en önemli husus eşlerden her birinin ortak menfaatleri doğrultusunda uygun bir mal rejimini seçmek ve sözleşmeye koymaktır. Tarafların beklentileri her bir evlilik birliğinde farklılık gösterir. Eşler isteklerini net olarak belirleyip bir avukata danıştırlarsa hangi mal rejimini seçeceklerini doğru ▷

◁ olarak belirleyebilirler. Evlilik öncesi veya sonrasında noter huzurunda mal rejimi sözleşmesi düzenlenebiliyor. Bu sözleşmeyi noterde yapılabileceği gibi evlenme başvurusu sırasında hangi mal rejimini tercih edildiği yazılı olarak bildirilmesi de yeterli. Böylelikle Medeni Kanun 203. maddede yer alan 'mal rejimini değiştirme' hakkı kullanılmış olur" diyor.

FORMALİTE EVLİLİK

Sağlık alanında çalışan ve oldukça iyi bir geliri olan bir müvekkile, yaşça kendinden küçük ve oldukça çekici bir erkekle evlenmek üzereyken avukatına evlilik sözleşmesi yapmak istediğini söyledi. Neden evlilik sözleşmesi yapmak istediğini sorulduğunda cevap oldukça ilginçti. Söylediğine göre; nişanlısı kendisini sürekli başkalarıyla aldatmaktaydı. Kendisi, aldatıldığını bilmesine rağmen bunun sorun etmediğini çünkü tek isteğinin, yakışıklı ve zeki nişanlısından çocuk yapmak olduğunu söyledi. Oldukça tutucu olan ailesinin, evlilik dışı bir ilişkiden çocuk sahibi olmasını istemeyeceği için evlenmek zorunda olduğunu, çocuğu olduktan sonra kısa sürede boşanacağını belirtti. Evlilik süresince elde edeceği malların yarısının boşanma sırasında müstakbel eşine kalmasını istemediği için de evlilik sözleşmesi yapmak istiyordu. Bu evlilik boşanmayla sonuçlandı çünkü eşi çocuk yapmak istememişti.

İKİNCİ EVLİLİK

Üç tane çocuğu olan bir müvekkil çocuklarının annesi olan ilk eşi tarafından internette tanışıp görüştüğü biri ile aldatıldı ve bu nedenle de boşandılar. Çocukların velayetini baba alırken, bir süre sonra müvekkilimiz yeni biriyle tanıştığını ve evlenmek istediğini dile getirdi. Gerek ilk evliliğinin aldatılmayla bitmesi gerekse üç çocuğunun da hayatlarını garanti altına alacak miktarda mal varlığı bırakmak isteyen müvekkil, ikinci eşiyile evlilik sözleşmesi yapmak istedi. Bu sayede, eğer boşanırlarsa evlilik sırasında edineceği mallardan, ev kadını olan müstakbel eşine pay vermek zorunda kalmayacak ve mallarının çocuklarına kalmasını sağlamış olacaktır. Mal ayrılığını kabul ettiklerine ilişkin bir sözleşme yaptılar ve evlendiler. ■

(Üstte) Paul McCartney ve Heather Mills evlilik sözleşmesi imzalamadıkları için boşanma süreçleri de çok sancılı oldu. (Üstte sağda) Prens Charles; Camilla Parker Bowles ile evlilik anlaşması imzalamayı reddetti. (Altta) Tom Cruise ve Katie Holmes da evlilik sözleşmesi yapanlardan...

Boşanma durumunda tarafların yasal hakları

Şu andaki yasal mal rejimi; bir anlamda edinilmiş malları paylaşma rejimi. Eğer taraflar evlenmeden önce ya da evlilik sırasında evlilik sözleşmesi imzalamışlarsa, edinilmiş mallara katılma rejimini kabul etmiş sayılırlar. Öncelikle bu yasa 1 Ocak 2002 tarihinden sonra edinilmiş malları kapsıyor. Edinilmiş mallar; her bir eşin evlilik devam ettiği sürece elde ettikleri maddi ve mülki değerler. Boşanma durumunda ise eşler bu mallardan eşit olarak pay sahibi olurlar. Yani daha açık bir ifadeyle tarafların boşanmaları durumunda evlilikleri sürece sahip

oldukları mülkler ve nakit birikimleri eşler arasında yarı yarıya paylaşılır. Diyelim ki evlenmeden önce bir arsa satın almıştınız ve ailenizden de bir daire miras kalmıştı. Evlendikten sonra ise evlilik süresince iki daire ve bir arsa sahibi daha oldunuz. Boşanmanız durumunda evlilik sırasında aldığınız tüm gayrimenkuller ve mal rejimine tabii diğer değerler yarı yarıya siz ve eşiniz arasında paylaşılır. Ancak evlenmeden önce satın aldığınız arsa ve ailenizden kalan daire bu paylaşım dâhil olmayacaktır. Esas olan evlilik birliği içinde edinilmiş olan

mallardır. Ayrıca önemli olan bir husus daha var ki; Medeni kanunumuza göre evlilik birliği içinde kazanılmış olan tüm mallar bu paylaşım dâhil olsa da taraflardan birinin ailesinden miras kalmış olan herhangi bir değer, manevi tazminat alacakları, eşlerden birinin yalnızca kişisel kullanımına yarayan eşya veya kişisel mallar yerine geçen değerler bu paylaşım dâhil değildir. Bu konuda esaslı nokta şudur; edinilmiş mal olarak kabul edilen mallar her eşin evliliğin devamı süresince karşılığını vererek elde ettiği mal varlığı değerleridir.